

ग्रामीण कृषी मौसम सेवा
भारत मौसम विभाग
डॉ. पंजाबराव देशमुख कृषी विद्यापीठ
अकोला

हवामानावर आधारीत कृषि सल्ला

दिनांक : 29-11-2022

बुलढाणा(महाराष्ट्र) साठी हवामान पूर्वानुमान - वर जारी :2022-11-29 (पुढील पाच दिवसांसाठी सकाळी ८:३० वाजेपर्यंत वैध)

हवामान घटक	2022-11-30	2022-12-01	2022-12-02	2022-12-03	2022-12-04
पर्जन्यमान (मिमी)	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
कमाल तापमान (अं.से)	30.0	29.8	29.5	29.3	29.1
किमान तापमान (अं.से)	14.2	14.0	14.2	14.3	14.1
सकाळची सापेक्ष आर्द्रता (टक्के)	48	46	44	42	40
दुपारची सापेक्ष आर्द्रता (टक्के)	38	36	34	32	33
वाऱ्याचा वेग(किमी/तास)	3.0	2.0	2.0	2.0	2.0
वाऱ्याची दिशा(अंश)	97	80	113	110	96
मेघाच्छादन (ऑक्ट)	4	3	2	1	4

हवामान सारांश / चेतावणी:

भारतीय हवामान खात्याने आज वर्तविलेल्या हवामान अंदाजानुसार बुलढाणा जिल्ह्यात येत्या पाच दिवसात हवामान कोरडे राहण्याची शक्यता आहे.

कृषि सल्ला:

बागायती गव्हाची पेरणी राहिली असल्यास ती लवकर उरकून घ्यावी. पेरणीपूर्वी बियाण्यास थायरम २.५ ग्रॅम प्रती किलो बियाणे या प्रमाणात बीजप्रक्रिया करावी. बागायती गव्हाची उशिरा पेरणी करताना हेक्टरी १५० किलो बियाणे वापरावे. निर्धारित खत मात्रेनुसार (८०:४०:४० नत्र:स्फुरद:पालाश प्रती हेक्टर) उशिरा बागायती गव्हाला पेरणीच्या वेळी ४० किलो नत्र व स्फुरद आणि पालाश यांची पूर्ण मात्रा देण्यात यावी.

संक्षिप्त संदेश सल्ला:

शेतकऱ्यांनी नियमितपणे हरभरा पिकाचे निरीक्षण करावे. मूळकुज या बुरशीजन्य रोगाचा प्रादुर्भाव पिकावर आढळून आल्यास प्रादुर्भावग्रस्त झाडे उपटून त्वरित नष्ट करावीत.

पिक निहाय सल्ला:

पिक	पिक निहाय सल्ला
हरभरा	शेतकऱ्यांनी लवकर पेरलेल्या हरभरा पिकाला आवश्यकतेनुसार तुषार सिंचनाने ओलीत करावे व हे ओलीत सकाळच्या वेळेत किंवा संध्याकाळी करण्यास प्राधान्य द्यावे.हरभरा पिकामध्ये गोनोसेफॅलम भुंगा (काळी म्हैस) जमिनीमध्ये राहून बियाण्याचा अंकुर खातात. म्हणून याच्या व्यवस्थापनासाठी क्लोरपायरीफॉस २० % प्रवाही २५ मिली प्रती १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी.

पिक	पिक निहाय सल्ला
कपाशी	परिपक्व व पूर्ण फुटलेल्या बोंडातील कापूस शक्यतोवर सकाळच्या वेळेत वेचून घ्यावा. कपाशीची जातवार स्वच्छ वेचणी करावी. कापूस वेचताना त्यात काडी-कचरा, पाती,केस ई. येणार नाहीत याची दक्षता घ्यावी. जातनिहाय वेचणी केलेला कापूस वाळविल्यानंतर वेगळा साठवावा.
तूर	सद्यपरिस्थितीतील रात्रीचे कमी होत असलेले तापमान तूर पिकामध्ये शेंगा पोखरणान्या अळीसाठी फायदेशीर असते. त्यासाठी उपाय म्हणून पहिली फवारणी फुलारावस्थेत/शेंगा भरण्याच्या अवस्थेत ५ % निंबोळी अर्काची करावी. त्यानंतर १५ दिवसांनी दुसरी फवारणी फ्ल्युबेंडायअमाईड २० % डब्ल्यू.जी. ५ ग्रॅम किंवा ईमामेक्टीन बेन्झोएट ५ % एस.जी. ४.४ ग्रॅम प्रती १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी.
ज्वारी	रब्बी ज्वारीमध्ये तणांचे प्रमाण लक्षात घेऊन पिक वाढीच्या काळात २ ते ३ वेळा आंतरमशागत करून घ्यावी त्याच प्रमाणे गरज पडल्यास १ ते २ वेळा खुरपणी करावी . पाण्याचा स्त्रोत उपलब्ध असल्यास आवश्यकतेनुसार पिकाला ओलीत करावे.
गहू	बागायती गव्हाची उशीरा येणाऱ्या वाणाची पेरणी १५ डिसेंबरपर्यंत उरकून घ्यावी. पेरणीच्या वेळेस जमिनीत पुरेसा ओलावा असणे गरजेचे आहे. बागायती गव्हाची पेरणी जमीन ओलीत करून करावी. गव्हाचे पेरणीच्या वेळी बियाणे ५ ते ६ सेंमी. पेक्षा खोल पडणार नाही याची काळजी घ्यावी अन्यथा बियाण्याची उगवणक्षमता कमी होऊ शकते.

फळे आणि भाजीपाला पिक निहाय सल्ला:

फळे आणि भाजीपाला पिक	फळे आणि भाजीपाला पिक निहाय सल्ला
वांगे	सध्याच्या हवामान परिस्थितीमुळे वांगी पिकावर रस शोषण करणाऱ्या किडींचा प्रादुर्भाव जास्त असल्याचे निदर्शनास येते. पांढरी माशी पिकाच्या पानातील रस शोषून घेते व चिकट द्रव पदार्थ सोडतात. यामुळे पानावर काळ्या बुरशीची वाढ होते. म्हणून पांढऱ्या माशीच्या नियंत्रणासाठी डायफेन्थुरॉन ५० टक्के भुकटी १२ ग्रॅम किंवा फेनप्रोपॅथ्रीन ३० टक्के या कीटकनाशकाची ३.५ मिलि प्रती १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी.
मिरची	मिरची पिकामध्ये कीटक आणि किडींच्या नियंत्रणासाठी शेतकरी बंधूंनी सरसकट रासायनिक कीटकनाशकांचा तसेच एकाच एक कीटकनाशकांच्या फवारण्या न करता ५ टक्के निंबोळी अर्क यांचा आलटून पालटून वापर करावा म्हणजे रासायनिक कीटकनाशकामुळे अपेक्षित नियंत्रण मिळेल. दोन फवारणीमधील अंतर नेहमी १२-१५ दिवस ठेवावे. फवारणीच्या अगोदरच्या दिवशी मिरचीची तोडणी करावी.
पेरू	पेरू बागेतील सडलेली फळे तोडून नष्ट करावीत तसेच परिपक्व झालेली फळे तोडून घ्यावी त्यांची प्रतवारी करून बाजारपेठेत नेण्याची व्यवस्था करावी.
संत्रा	संत्रा बागेतील आंबिया बहाराची फळतोडणी डिसेंबरच्या पहिल्या आठवड्यात पूर्ण करावी. ओलीत बंद करून फळझाडांना पाण्याचा ताण द्यावा. चांगल्याप्रकारे ताण देण्यासाठी सायकोसील २ मिली/ली. पाणी याप्रमाणात फवारणी करावी.
कांदा	रोपवाटिकेत रोपांना मातीतून होणाऱ्या रोगांसाठी मेटालॅक्झील ०.२ % ची आळवणी करावी. तसेच फुलकिड्यांच्या व्यवस्थापनासाठी फिप्रोनील १ मिली/ली. पाणी याप्रमाणात फवारणी करावी.

पशुधन विषयक निहाय सल्ला:

पशुधन विषयक	पशुधन विषयक निहाय सल्ला
गाय	दुभत्या जनावरांच्या वैरणी साठी लसूण घास व बरसिम या चारा पिकांची पेरणी करावी.
बकरा किंवा बकरी	सुक्ष्म खनिजांच्या आहारातील कमतरतेमुळे शेळ्यामध्ये एकावेळी अनेक पिले जन्माला येण्याची संख्या कमी होते.त्यासाठी आहार हा जीवनसत्त्व,सुक्ष्म खनिजे आणि प्रथिने यांचा योग्य प्रमाणात संतुलन असणारा असावा.